

The DAC Journal: Development Co-operation – 2004 Report – Efforts and Policies of the Members of the Development Assistance Committee Volume 6 Issue 1

Summary in Polish

Dziennik Komitetu Pomocy Rozwojowej (DAC): Współpraca rozwojowa – raport za 2004 r. – działania i polityka członków Komitetu Pomocy Rozwojowej, tom 6, wyd. 1

Podsumowanie w języku polskim

Streszczenie przewodniczącego Komitetu

Ten rozdział stawia sobie następujące cele:

- po pierwsze, sprawdzenie, jakie postępy poczyniono w osiąganiu Milenijnych Celów Rozwoju oraz jakie działania należy podjąć, aby znacznie poszerzyć krąg krajów odnoszących duże postępy na tym polu;
- po drugie, analizę możliwości pełniejszego włączenia wymiaru bezpieczeństwa w rozważania nad zrównoważonym rozwojem, przy użyciu pojęcia „bezpieczeństwa ludzkiego” jako wytycznej w odniesieniu do związków między rozwojem a bezpieczeństwem;
- po trzecie, ocenę postępu w zwiększeniu rozmiarów i skuteczności pomocy międzynarodowej, jako jednej z potencjalnych przyczyn lepszego i bezpieczniejszego życia dla ludzi biednych.

Milenijne Cele Rozwoju

Obraz sytuacji wynikający z dostępnych statystyk to przerażający katalog ludzkiej nędzy. Około 1,1 miliarda ludzi żyje za mniej niż 1 dolara dziennie, ponad 100 milionów dzieci nie uczęszcza nawet do szkoły podstawowej, nie mówiąc już o jej ukończeniu i zdobyciu przydatnego wykształcenia, nie zostanie zrealizowany cel równości płci

w dostępie do pierwszego szczebla edukacyjnego w 2005 r., a 10 milionów dzieci poniżej 5. roku życia umiera każdego roku z przyczyn, którym można zapobiegać. Ponadto pandemia AIDS wciąż trwa i wraz z malarią, gruźlicą i innymi w dużym stopniu zaniedbywanymi chorobami przyczynia się do spowolnienia lub odwrócenia procesu wydłużania średniej długości życia w wielu krajach Afryki Subsaharyjskiej. Ponadto w miarę wzrostu populacji i zwiększającej się konsumpcji ciągle narasta presja na infrastrukturę i zasoby naturalne.

Jakie są szanse na osiągnięcie Celów Milenijnych w wyznaczonych terminach? Patrząc z globalnej perspektywy, jedynie realizacja zobowiązania przewidującego zmniejszenie liczby ludzi o najniższych zarobkach może się zakończyć powodzeniem. To oczywiście nie lada osiągnięcie. Obecne szacunki wskazują, że do 2015 r. odsetek ludności w krajach rozwijających się żyjący za mniej niż dolara dziennie spadnie do 13%. Stanowi to ogółem około 750 milionów ludzi, podczas gdy rekordowa liczba we wczesnych latach 80. XX w. wynosiła 1,5 miliarda. Jednak w przypadku większości, jeśli nie wszystkich, pozostałych celów spodziewany postęp (a w każdej kategorii nastąpi jakiś postęp) nie spełni nadziei – nawet na poziomie światowym – tych, którzy te cele wytyczyli. Największe niepowodzenie najprawdopodobniej będzie dotyczyło celów związanych z poprawą stanu zdrowia.

Bezpieczeństwo, prawa człowieka i rozwój

Istnieje potrzeba zbudowania silniejszego porozumienia w kwestii związków między bezpieczeństwem a rozwojem oraz w sprawie praktycznych konsekwencji uznania ich większego znaczenia. Jest to tym bardziej istotne, jeśli wierzymy, że organizacje bezpieczeństwa i rozwoju muszą lepiej współpracować, aby osiągnąć rezultaty, które realizują cele każdej ze stron, doceniając jednocześnie wkład, jaki każda może wnieść do takiej współpracy. Raport Komisji Bezpieczeństwa Publicznego z 2003 r. adresowany do Komisarza Generalnego ONZ jest pod tym względem przełomowym dokumentem.

Komitet Pomocy Rozwojowej w swoim raporcie dotyczącym reformy systemu bezpieczeństwa za 2004 r. podkreślał potrzebę podejścia ogólnorządowego w rozwiązywaniu problemów bezpieczeństwa. Takie podejście nie oznacza, że organizacje rozwoju (lub te polityczne i wojskowe) powinny porzucić swoje cele, dyscyplinę i odpowiedzialność. Wręcz przeciwnie, poszanowanie kompetencji i ograniczeń każdej ze stron jest niezbędne w jakiegokolwiek współpracy między organami rządowymi.

Rozmiary pomocy

Wydaje się, że Międzynarodowa Konferencja Finansowania Rozwoju w Monterrey w marcu 2002 r. zapoczątkowała nową tendencję w sposobie rozdzielania pomocy. Po gwałtownej realnej obniżce Oficjalnej Pomocy Rozwojowej (i jeszcze większej, jeśli liczyć ją jako procent dochodu narodowego brutto państw DAC) w latach 1992–1997, pomoc z Komitetu ustabilizowała się na poziomie około 0,22% dochodu narodowego brutto DAC w latach 1997–2001, wracając w ten sposób na ścieżkę realnego wzrostu, ale na bardzo umiarkowanym poziomie. W 2002 r. wartość Oficjalnej Pomocy Rozwojowej wzrosła realnie o 7%, a w 2003 o kolejne 5%, osiągając poziom 0,25% DNB państw

DAC i przekraczając w końcu wartość realną pomocy z 1992 r., kiedy pomoc była największa. Ten raport został opracowany przed opublikowaniem wyników za rok 2004, ale należy przypuszczać, że znaczący realny wzrost miał miejsce trzeci rok z rzędu. Zobowiązania przyjęte w Monterrey sugerują, że do 2006 r. Oficjalna Pomoc Rozwojowa osiągnie poziom 0,30% DNB Komitetu Pomocy Rozwojowej lub około 88 miliardów dolarów amerykańskich w 2003 r. Oznaczałoby to realny wzrost o mniej więcej 50% w porównaniu z 2001 r.

Rozdzielanie pomocy

Sposób rozdzielania pomocy jest ważnym elementem jej skuteczności w osiągnięciu Milenijnych Celów Rozwoju. Wiele wskazuje na to, że pomoc jest szczególnie skuteczna w środowiskach stabilnej polityki, a jej wpływ na warunki bytowe osób ubogich będzie większy, jeśli jej rozdzielanie będzie odzwierciedlało rozmieszczenie takich osób na świecie. W 2004 r. *Raport na temat współpracy rozwojowej (Development Co-operation Report)* wykazał, że pomocodawcy zrzeszeni w DAC zwiększali swoją pomoc na rzecz krajów, które osiągały lepsze wyniki gospodarcze (czyli na rzecz około 70% krajów plasujących się w najwyższych dwóch kwintylach). Z kolei raport *Ubóstwo długoterminowe (Long-Term Poverty)* brytyjskiego Departamentu Rozwoju Międzynarodowego (The Department for International Development – DFID) dostarczył nowej miary (omawiana w rozdziale 2) tego, jak wsparcie poszczególnych pomocodawców odzwierciedla rozmieszczenie biednych na świecie.

Skuteczność pomocy

Przyjrzyjmy się również skuteczności, z jaką pomoc jest dostarczana. Istnieje szerokie porozumienie między krajami rozwijającymi się i krajami-pomocodawcami, zgodnie z którym obecne mechanizmy dostarczania pomocy mogą i powinny być znacząco zmienione. Większość biur pomocodawców i ich odpowiedników w krajach przyjmujących pomoc ciężko pracuje nad prawidłowym dostarczaniem i otrzymywaniem pomocy. Misje, spotkania koordynacyjne, rozmowy indywidualne i zbiorowe z ofiarodawcami zabierają dużo czasu w krajach, gdzie zdolność przyjmowania dużej pomocy jest często słaba. Takie spotkania nie są popularne wśród opinii publicznej, zarówno w kraju odbiorcy, jak i pomocodawcy, mimo iż niektóre odzwierciedlają niepokoje dotyczące kwestii odpowiedzialności krajów oferujących pomoc.

Rozdział środków pomocowych przez państwo-beneficjenta

Napływ środków pomocowych stale rósł od niskiego poziomu w 1997 r. i obecnie osiągnął najwyższy poziom rzeczywisty. Jednakże dochód narodowy większości dużych krajów odbierających pomoc szybko wzrósł w ciągu ostatnich lat, powodując, że proporcje wpływów z pomocy do dochodu krajów rozwijających zmieniły się nieznacznie. Ogólny napływ środków pomocowych do krajów otrzymujących pomoc jest raczej przewidywalny z roku na rok. Jednak większa pewność w kwestiach zobowiązań średnioterminowych ułatwiłaby planowanie budżetowe w tych krajach. Małe kraje

otrzymują stosunkowo więcej pomocy w przeliczeniu na jednego mieszkańca niż duże, ale tylko w najmniej rozwiniętych krajach pomoc międzynarodowa stanowi znaczny odsetek importu. W miarę wzrostu dochodu przeciętnego kraju rozwijającego się, pomoc coraz bardziej koncentruje się na krajach najbiedniejszych, które otrzymują głównie granty i stosunkowo mało wsparcia technicznego. Dane z wielu źródeł wskazują, że lepsze nakierowanie pomocy na skuteczne interwencje w dziedzinie kontroli chorób, żywności, rolnictwa i dostępu do wody pitnej zmniejszyłoby ludzką biedę i przyczyniło się do osiągnięcia Milenijnych Celów Rozwoju.

Postępy od czasu Deklaracji Milenijnej w 2000 r.

Milenijne Cele Rozwoju wpływają na harmonogram działań w zakresie pomocy rozwojowej przez strategie zmierzające do uzyskiwania lepszych rezultatów. Większość krajów Azji oraz kraje Afryki Północnej są na dobrej drodze do osiągnięcia celów. Azja Zachodnia, Karaiby i Ameryka Łacińska robią postępy w dziedzinie edukacji, ale już mniejsze w zwalczaniu biedy. Większość najmniej rozwiniętych krajów, zwłaszcza kraje Afryki Subsaharyjskiej, poczyniła małe postępy w latach 90. XX w. Zapobieganie konfliktom zbrojnym i budowanie trwałego pokoju są niezbędne do osiągnięcia Celów Milenijnych. Prace Komitetu Pomocy Rozwojowej nad zapewnieniem pokoju i bezpieczeństwa pomagają agencjom rozwoju realizować główny wymiar Deklaracji Milenijnej. Zwiększony nacisk na rezultaty wymusza na pracach DAC i jego partnerów działania zmierzające do poprawienia skuteczności pomocy rozwojowej poprzez harmonizowanie działalności pomocodawców, dostosowywanie tej pomocy do strategii i systemów krajowych oraz poprawienie przewidywalności finansowania. Jednak dobre praktyki muszą się jeszcze stać ogólnie stosowanymi praktykami.

Polityka i działania pomocodawców dwustronnych

Rozmiary pomocy w krajach członkowskich DAC wykazują tendencję zwykłą, odzwierciedlając próby wypełnienia zobowiązań podjętych podczas Międzynarodowej Konferencji Finansowania Rozwoju w Monterrey w 2002 r. Jednak znaczna część tej zwiększonej pomocy przyjęła postać redukcji długów. Kraje członkowskie DAC podjęły także kroki mające na celu poprawienie skuteczności pomocy poprzez większe dostosowanie do polityk krajowych i harmonizację działań. Podjęły też działania wspierające rozwój lokalnych strategii rozwojowych. W kontekście spójności polityki rozwojowej więcej pomocodawców podjęło działania mające na celu zinstytucjonalizowanie procesu włączenia interesów krajów rozwijających się do wszystkich elementów polityki państwa, w tym w zakresie handlu, migracji, inwestycji i ochrony środowiska. W 2004 r. pięć krajów członkowskich DAC: Francję, Włochy, Austrię, Norwegię i Australię, poddano przeglądowi (na zasadzie przeglądu wzajemnego – *peer review*).

© OECD 2005

Niniejsze podsumowanie nie jest oficjalnym tłumaczeniem materiałów OECD.

Kopiowanie niniejszego podsumowania jest dozwolone pod warunkiem zamieszczenia informacji o prawach autorskich OECD i tytułu oryginalnej publikacji.

Wielojęzyczne podsumowania są tłumaczeniami fragmentów dokumentów OECD, pierwotnie opublikowanych w językach angielskim i francuskim.

Są one dostępne bezpłatnie w internetowej księgarni OECD:

www.oecd.org/bookshop/

Dokładniejsze informacje można uzyskać, kontaktując się z Działem Praw Autorskich i Tłumaczeń w Dyrektoracie do Spraw Publicznych i Komunikacji:

rights@oecd.org

Faks: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
France

Zachęcamy do odwiedzania naszej strony internetowej: www.oecd.org/rights/

